

2014-cü ildən başlayaraq dünyada alternativ və bərpaolunan enerji istehsalı 2 dəfədən çox artıb. “Yaşıl enerji”dən istifadənin aktuallığının sürətlə artdığı bir dövrdə ölkəmizdə də bu sahənin inkişafı ilə bağlı konkret hədəflər müəyyənləşdirilib. Naxçıvan Muxtar Respublikası son illərdə bu sahədə önəmli uğurlar əldə edib.

Prezident İlham Əliyevin imzaladığı “Azərbaycan 2030”: sosial-iqtisadi inkişaf dair Milli Prioritetlər”də respublikamızda “yaşıl enerji” istehsalının genişləndirilməsi mühüm yer tutur. Ölkəmizin ümumi enerji istehsalında hədəfi bərpaolunan enerji payının 2025-ci ildə 24 faizə, 2030-cu ildə isə 30 faizə çatdırmaqdır.

Təbii ki, ümumölkə kontekstində baxdıqda, respublikanın iqtisadi rayonları içərisində Qarabağ və Şərqi Zəngəzurla yanaşı, Naxçıvanın da zəngin alternativ və bərpaolunan enerji mənbələri diqqət çəkir. Çünki muxtar respublikanın yerləşdiyi əlverişli coğrafi mövqe və iqlim şəraiti imkan verir ki, ekoloji cəhətdən təmiz və bərpaolunan alternativ enerji mənbələrindən geniş istifadə edilsin. Bu sırada isə günəş enerjisindən istifadə imkanları daha çox ön plana çıxır.

Aparılan hesablamalara görə, muxtar respublika ərazisində günəşli saatların ortaillik miqdarının 2600-2800 saat, hər kvadratmetrə düşən Günəş enerjisinin

Azərbaycanın “yaşıl enerji” poliqonu

Naxçıvanda enerjinin 32 faizi alternativ mənbələrdən alınır

intensivliyi 0,8-1,2 kilovatsaat təşkil edir. Bu isə soyuq fəsillərdə belə günəş enerjisindən istifadə etmək imkanlarını ortaya qoyur.

Təsadüfi deyil ki, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev də çıxışlarında dəfələrlə Naxçıvanın “yaşıl enerji” üçün zəngin potensiala malik olduğunu vurğulayıb. Hətta dövlət başçısı sonuncu dəfə Naxçıvanda Türkiyə Respublikasının Prezidenti ilə görüşündə də bu məsələyə diqqət çəkərək bildirib: “Naxçıvanın qazı, nefti olmasa da, günəşi var və Naxçıvanda günəş elektrik stansiyalarının inşası ilə bağlı bizim böyük planlarımız var. Bu planlar gerçəkləşsə, Naxçıvan “yaşıl enerji” zonasına çevrilə bilər. Çünki burada həm günəş, həm külək, eyni zamanda su elektrik stansiyalarının inşası üçün böyük potensial var və gələcəkdə Naxçıvandan Türkiyəyə, ən azı, 1000 meqavat həcmində yaşıl enerji ixracı da mümkün olacaqdır”.

Son illərdə muxtar respublikada haqqında bəhs olunan enerji mənbələrindən təmiz enerji istehsalı məqsədi ilə bir

sıra addımlar atılıb. Xüsusilə yeni Günəş və külək elektrik stansiyalarının tikilib istifadəyə verilməsi muxtar respublikada istehsal edilən ümumi enerjide bərpaolunan enerjinin payını artırır.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Dövlət Energetika Xidmətindən verilən mə-

lumata görə, 2023-cü il ərzində muxtar respublikanın elektrik stansiyalarında 474,6 milyon kilovatt saat elektrik enerjisi istehsal edilib sistemə ötürülüb ki, bu enerjinin 94,4 milyon kilovatt saatı və ya 19,89 faizi su elektrik stansiyalarında, 319,7 milyon kilovatt saatı və ya 67,36 fa-

izi istilik elektrik stansiyalarında, 60,5 milyon kilovatt saatı və ya 12,75 faizi günəş elektrik stansiyalarında istehsal olunub.

Eyni zamanda, 2023-cü ilin 12 ayı ərzində alternativ və bərpaolunan enerji mənbələrində 154,9 milyon kilovatt saat elektrik enerjisi istehsal edilərək sistemə ötürülüb ki, bu, stansiyalar üzrə sistemə ötürülən ümumi enerjinin 32,64 faizini təşkil edir. Ümumilikdə isə ötən il muxtar respublikadakı elektrik stansiyalarının ümumi generasiya gücü 244,8 meqavata, Günəş Elektrik stansiyalarının ümumi gücü 39 meqavata, illik istehsal gücü 58,5 milyon kilovatsaata çatdırılıb.

Xatırladaq ki, hazırda muxtar respublikanın alternativ və bərpaolunan enerji potensialından istifadə ilə bağlı konkret dövlət sənədi mövcuddur. “Naxçıvan Muxtar Respublikasının sosial-iqtisadi inkişafına dair 2023-2027-ci illər üçün Dövlət Proqramı”nda 11 prioritet istiqamətin biri, məhz elektrik enerjisi istehsalının və ixracının artırılmasıdır.

Yaxın gələcəkdə isə proqram üzrə Naxçıvan Muxtar Respublikasının enerji sisteminin Avropa Elektrik Ötürmə Sistemləri Operatorları Assosiasiyasının (ENTSO-E) şəbəkəsinə qoşulması da diyarın alternativ və bərpaolunan enerji istehsalı və ixracı potensialını artıracaq.

Səbuhi HƏSƏNOV
XQ

Naxçıvan